

מים 14 ג'קו 2

מס הבית שנתנו

הגאון הצ"ח בן אב"ר כפר אב"ר, בן 37 דני
ובית כפר אב"ר בן אב"ר הי"ד הנ"ל
הבית הארבעים"א אצל פי"ר - אב"ר 7.2.2000

37
2 + ק"ו כפר אב"ר 2 מנחם
הבית פי"ר
40

ה"ו כ ~~כ~~ אצל מנחם אב"ר
אב"ר בן

שיכון פועלי בני-ברק

280 דונמים. — 180 בתים

השטח הוא בן 280 דונם ונמצא בגבולות אדמת כפר או"ר וכפר ענה. האדמה טובת לנטיעות וירקות. כל משתכן יקבל בית ומגרש בתנאים נוחים ובתשלומים לזמנים ארוכים. כבר הוחל בסלידת כביש. עובדים כ-30 פועל מהמשתכנים. הכביש — 1600 מטר אורך, 3 מטר רוחב — יתקשר עם כביש „השחר“ של כפר או"ר ותל לימוןסקי. הפארצאלאציה בקרוב.

שיכון פועלי בני ברק מתנשם והולך. 170 חבר מפועלי בני ברק והסביבה אורגנו, ע"י המרכז החפלאי ומועצת פועלי בני ברק, לשיכון — על שטח קרקע על יד המושבה. בקרוב עומדים להקים 140 בית. עוד 40 בית ייבנו על ידי חברת „רסקו“ לפועלים מעולי גרמניה. יוקמו משקי עור בעזרת המחלקה הגרמנית להתישבות.

14
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

אגידה די יידישע וועלט
די יידישע וועלט

מיט 14
די 14
די 2

"לכות בארץ ע"י תא אינאיינסקי"

"זה היה השם של הארץ שהוקם, נגזר אצל סיפור לי על הארץ.
הארץ פנת יהודה הארץ ישב זמן מספר ורעם אנשים ארץ,
אצל נחמתי.

* "ההנהגה" ברמה. צחק נשחט אשמה הכפר ארץ, נפגש עם מפרץ
ההנהגה, מיכאל וואק שאימה ארץ על "הסט" תוך מילש בחשבה

ישראל בארץ 14.5.89

ההנהגה הארץ שהוציא את פתח ההנהגה ** על ההנהגה
זאב שניצל
4.11.99

* הנהגה עם ארץ ארץ.
** יש 43 עם מיכאל על ההנהגה, מיט 14.11.99, ארץ 2 - הנהגה

✓ כפר אצ"ר
 ✓ כפר אצ"ר
 ✓ כפר אצ"ר
 29.8.00 בלען דער-אין
 53 סוף מ"ס
 רחוק נש"ל

26.1.40 דבר

[ע"א כפר אצ"ר]

היחידה הקרקעית של חדר הנו 12 בונס, אצל רק 9 חדרים
 64-ממשקים כמו שכל שטח זה ימצא על יד הבית ושמנה
 בונאים אחרים מחוץ למשק השטח אצמה מכלול הנקרא אצמה
 חיבה, על יד הכפר הערבי כפר ענה. הגאון עם כפר אלו
 התנע, קטח הזה אין אינסטלציה להשקאה... הכרחי לסלול את
 הכביש של 1200 מטר אשר יחדר את הנקודה עם כביש
 השחור - איטליאניס קי".
 הוועד/אצ"ר 4/11/40

• היסטוריה התקראת ובזואותיה תרצ"א - תרצ"ט, ב"ח דאזיבה החמישית
 דצ"ה 14
 בינאמה לפניה-תקלה נרכש בעצמה מכלול מלבד הארכי התקרא ל"מנע" מ"מ"ע
 וברנ" שטח בן 1000 בונס, עליו נוסד א"ח"ב המשק כפר אצ"ר בן
 73 משפחות חקלאיות. החברים השקיעו דרכיהם מנסבם קרוב ל-3800
 קמ"ר בלוח תשלומים ישנים למאבקים.
 סמך אצמה כפר אצ"ר נרכש בקוף תרצ"ה שטח בן 280 בונס
 אמ"ר שובן לפואלי דע-דכק והסבוקה".
 • דטפול שטחי האצמה התקראית של הקק"ל הראשית תרצ"ח [סוף מ"ח 38]
 ע"ה 24

28.	כ"ר	קריב	דע קירק	המלש כ. אצ"ר	551 בונס	מולש
29.	כפר ענה	"	"	"	459	"
30.	כ"ר	"	"	אח"ג בניה	270	נ"א

ע"ה 112

" חלק ממפאלי ההתישקה אשר קולצו ע"י יטן אל השתתף ביוסלזם כדר
 נמסרו ליוני הקצאים והם:

(3) " פרוחיה ליו כפר אצ"ר 264 בונס".

✓ התקדמות אצ"כ
✓ כ. אצ"כ
✓ דסקי

חשגן באבזל 4/11/41
דמך ית.

ההסכמות התקדמות ופצולותיה תכליתו-תכלית, ב"ה לזיווג התמימות
צ"ה 81

"בכיום השכנה איבד כבר אצ"כ"

ההמשך לאצמא כבר אצ"כ נכנס שטח אצמא לשכנה אבולזי בני-דרך להסבוקה,
אחר הפצולות ההמשך איסור השכנה הצארה היתה סוללת בכיום ממקום
השכנה זה הבכיום המתקדמת את תל-ליטלינסקי עם בכיום גא אבוקה -
פגת תקלה. סוללת הבכיום התלה במאי 1938, בידי סוללת-בוקה בלי כל
אצמא מהממשלה, הבכיום מלופה אספלט. אורכו 1630 מטר, חולצה את
אצמא כבר אצ"כ. האמצעים לבכיום, אשר צלה אסק 2000 ל"ה גליל

ממקדמות צוקמן:

1000 - ל"ה

הצוואה מתקדמת "ג"ה השוקלפיר
(127 שנה דמך גל 3%)

מתקדמת כסקו שאף היא כבשה חלקה דרך
באלה המקום

500 - ל"ה

* 140 - ל"ה

כבר אצ"כ

360 - ל"ה

המתקדמים בעלגדה

2000 - ל"ה

* כבר אצ"כ טרם הכנים את חלקה.

תלמידי בית-ספר „גיר”
מטפחים „פינה-בוטאנית

אומר מר גורן: „על מנת שהתלמידים יכירו טוב יותר את צמחי הארץ, שלא כולם גדלים באזורינו, נטענו בבחצר בית הספר עצים ושיחים מסוגים שונים. כך נטענו צמחי-תרבות ואף צמחים אחרים שמוצאם אמנם בארצות אחרות – אך הם נתאזרו בארצנו.

„חלק מהצמחים מפוזרים בכל פינות חצר בית הספר, אך רובם רוכזו בפינה מגודרת, הנקראת בפי התלמידים 'הפינה הבוטאנית'."

סוכנות "אתא"

מהו דר

מבחר גדול של שמלות ומכנסיים.

דברי-ילדים ובגדי-ים

מה שלא סיפרנו — ומה שבעצם אף לא ידענו — היה: מה, בעצם, הביא להקמתה של שכונת־אונז? היכן צץ הרעיון להקמתה, ומי הגשימו? כדי לשמוע על הפריטים:

ההגרעון הראשון של ה-
מתיישבים השלישי 25 ל"ז על
שטחן הבתים שיבנו והמג-
רשם שיירכשו – והתחיל
מ"מ מייגע עם הבעלים ה-
עריבים של השטח. זה נמשך
ונמשך, והברים החלו לאבד
את סבלנותם. לאחר מכן יצא
ה"ספר דלבן" מפרוסם, ש-
אצל ער קקקעות נוס'
פות. נכנסנו למבוי סתום
(הערת ביניים): זיידמן, יחו-
ס ויכאל וולך המנות, היו
עני נציגי המתיישבים שס'-
קו כבל המומ"ה המייגע
שניהלו משא ומתן עם קבל'
נים ונציגי המוסדות וכל שאר
הגורמים שהיו אז קשורים ב-
הקמת הישוב.

עת את פרטי המיומן דאן.
 "כל משתכן", מספר פזיר
 מן — הוורד לפרטי זייד
 כל תאריך, וכל סכום הקשור
 בהקמת הכפר — "צירי" היה
 להקדיש עשרה אחוזים מערך
 הניה: הישאר קיבלו בבלור
 אה. מחירו של בית נקבע ל־
 135 ל"י, כ־70 ל"י נוספות
 פיתוח: רשת תמ"ח, וכיוצא ב־
 כך. כלומר, כ־200 ל"י ל־
 בית. חברת "ניר", באמצעות
 בנק הפועלים, הילוו לנו שני
 שליש מהסכום הנותר, וקרן
 היסוד את השליש האחרון.
 כל משתכן החם על שטח
 חדושיים לפקדות בנק הפוֹ-
 עלים; כל שטר על סכום של
 לירה, שנים־עשר גרוש וש־

(לחובבי חשבון שביניכם)
ההלוואה היתה ל־15 שנה, ו־
על כן צריך היה כל משתכן
לחתום על 180 שטרות. מ־
כיוון שבנוסף לחתימת המש־
תכן, צריכה היתה להופיע על
השטר גם החתימתו של ערב
מאגשי הועד, עסקו היידמן
ושאר אנשי הועד בהתימות
לאין טפור על אלפי השטרות
של כל מתיישבי הכפר.)

פוצץ כל העניין.
 "אך, בפגישה המסכמת נכר
 גה לנו הפתעה: קוולובסקי
 אמר — ובכן, הכסף ישנו —
 נא לתתו". הבטנו זה בזה
 מיכאל ואני, לפתע נזכרנו: כי
 חשבון המשרות של הכפר
 היה מונה מזה שנתיים, כספו
 כל בעל משפחה שבעים איני
 יודע כיצד הגיע אלינו, ואשר
 חפץ להתקבל להתיישבות. לא
 ידענו מיהו, אך אמרנו כי אם
 ישריש לקופת הכפר המיועד
 את כל הסכום — 150 ל"י —
 יתקבל מועמד להתיישבות.
 הלה שילם מיד. הפקדנו את
 הכסף ושכחנו אותו. עתה, נזכרנו
 כי כרנו בשנינו, ושנינו הורידו
 מיד כל אכן, כסף יש!"

וכך, בזכותו של יהודי ש
יזילם הכל מראש — ושהפך
אח"כ למתיישב בכפר — נח-
תם החתה וסולל בונה החלה
בונה את הבתים הראשונים.
עוד לפני שנהתם החורה
עם סולל בונה, זמן קצר ל-
אחר שנפתרה בעיית הקרקע,
קמה לפתע התנגדות במרכז
המקלאי לצעם רעיון הקמת
המושב. הועלו חששות, שמה
אין זכות קיום: רחוק מכל
מקום ישוב אחר, רחוק ממ-
צורות תעסוקה, בעיות בטח-
ות.

„לאחר דיונים רבים“, מספר זיידמן, „הוחלט להקים ועדה שתבדוק ותחליט. בישיבה הזו אני מודיע לכם על כך“

ללא תלמוד תורה...

1.3.1936

א.ב. 21

לתולדות קרית יואל
ע"ש קלמן פישר ז"ל
ממיסדי קרית אונו

לכבוד
הג. שפרוב
המיינס - הולקאוו
כאן

ח.י. משה'לך זכר. נשמתו ואלו כספ'ה'ק.
אלה יסיה לצאוש:

י. כ. פ. יואל. קרית יואל י"ב ליסיה מוכן
לנסע מוכן לצאוש יואל ופאמיליה יואל
צוילטק, יואל

לשטא אהרן משה'לך זכר. צוילטק ליסיה
לפניו בן 27 צוילטק. פישר זכר. צוילטק
הווייט בן 25 צוילטק. ליסיה
אין הווייט, ליסיה משה'לך 20

לשטא ליסיה
בן 22 צוילטק. ליסיה ליסיה 18

אשר
לפניו

משה'לך זכר. נשמתו ואלו כספ'ה'ק.

1.3.1936

מיום 14
ג'קו מ'ע"ז

תחנת מידע
לתולדות קרית אונו והסביבה
ע"ש קלמן פישר ז"ל
ממסדל קרית אונו
פ"ש ז"ל

זא יצא מ כנה זאת. יתכן שבה
זאת זמן מסתמי שצפף זהמקדור הסאלים
התקלים אלפי "הכקרה הסמלמ"ג כגם
זאג ואברהם הולפאד.

פ"ש הנצבה הוא ען יתנה פ"ש
כאש אצמא כפה יתנה.

שטח של 50 דונם היה השטח
שכצו אקנות אברהם באצלי בני-הדק
אין זה סבים שכצו אלכנס שם
שקלים דונם כצו אקנות אברהם קליט-
צולים מפרמנים. ואם קנו מסלול
כפי זה דגל כס"ק ב כפל אולני
זהערכו אין למסמך זה קל עס
כפה-אולני.

מחירי הקרקע:	25	ד"ר	לדונם
	20	ד"ר	לדונם
	22	"	"
	20	"	"

דאנן הל
2.9.2014

31.12.39

מ'ס 14 תיק 2

יום ראשון, י"ט בטבת

מודיעים על אלפי

טוקיו 30 (ר). האמצעים טוענים שיש הפילו 1370 אורגנים דומים, כפי שדווחה ב"אגדת ההפסד" על גבול מאמציהם וסגנונות החיצוניים, גם 490

על אף החלט

טוקיו, 20. ראש הממשלה הנוראלי אבא, הודיע כי לא יתפסק על אף התעקשות בפרלמנט, שהיתה לעתה היא

גל של קוו

טוקיו 30 (ר). גל של קור הוק עובר על אירופה, גורמת נזק של כ-100 מיליון דולר, שיש בו חשש לא היתה במידה זו עשר שנים. התחביר בנדר, ונאז נפסקה בגלל הקדחת ובסמא איות, גרמניות, הנושאות

תאונת רכבו

טאסולי 30 (ר). 40 איש נהרגו, 150 פצועו בתאונות רכבות ליד נא-פלי, רכבת מס' 174 פרצה לתוך רכבת אחרת, גרמה נזקים, וחילולים בתוכם. שני הרכבות פגעו כלול, כפי שאומדנים, נשאלו רכבות עם פועלים מוסד

טלגרמות שונות

פאריס 30 (ר). בסוף שנת 1939 נמצאת צרפת, מבחינה צבאית, במצב טוב לאין עורר סמכת לפני שנת המצב נשתפר בהרבה בארבעת החודשים האחרונים וקורבאנו איננו עוד קר, אלא עמדה ענינית. לפני קר המבערים הפורס, ישנה עתה מערכת גדולה של כושרישרת, נדרותית, חותמים וסל דרות נגד טאנסים. למעשה באולו קר ונפרד שני יוצא מול קורבאנו, קריב למיליון איש עובדים במפעלי תעשיית המלחמה ומיצעים ונשק חדש ביותר, בעיקר נשק אדיר, במספרות מכינים עתה שלוש איות מלחמה בנות 35 אלף טון כל אחת. מלאי הותב והרצאי וים גדול עתה משרתה בראשית המלחמה, חסות לחזרת הקון במידה רבה, ואשיננט 30 (ר). צ'ארלס אדיסון, שהיה עד עתה המסנה על מינסטריון הצ, נתמנל מיוסטר הצ, אותות הצמיחות לטיישים 11 מייסם צרפתים קיבלו את צלב המלחמה. ביניהם 4 שטלו מיסטר מור ושנים מהם מצעו ומכונות היריה שלהם נהרסו וסירות ואת הצליחו שני הנותרים לצוק לבסיסם ולהביא אתם ידיעות חשובות. דראצור, טים בריטי בן 19, קיבל את צלב המיסטר בעד פעשי נבונה בכי בותו בריטון אש שאחזה באוירדונו, שהוצת מכונתו האויב. מטיישים בפיר לונדון המסייעת ענתה את דעתה והחליטה למשיך בפניו לונדון מפיריה המסד שלתים והעביר המסדרים לעיר השדה

צבעים (אנלין, טימן וכו') כמיקלים וצרכי עזר למצבעות בתי חרשת מקסטיל, הרפסת מקסטיל, הרפסת ניר וכו'.

הרשברג, לפידות ושות' בע"מ תל אביב רח' וולפסון 39, פל 2442	הרשברג את מימן בע"מ ח'פה מרכזי, סמפת אביאד, מ. 1515	הרשברג, ליוביץ ושות' בע"מ ירושלים רחוב הסולר 4, פל 3045
--	--	--

484.000 דונם אדמת האום ועליה יושבים 60 אלף נפש

המדינה הציונית החמישי לפני 38 שנים, מיני רכוש הקרקע 484,082 דונם, מהם 462,000 דונם אדמת הקלאית ולמעלה 22,000 דונם באזורי עיר. במשך השנה האחרונה, מי"ט יבססת תר"ס, גדל השטח של אדמת הקרקע במידה ניכרת. ה"בן נאמרו הקרקעות"

רוב הקניות, של השנה האחרונה נעשו בגליל, ה"בן נאמרו הקרקעות" נחתה לנאמרו רק בתר"ס, מאז נכנסו על ידה בגליל העליון שטחים חשובים יותר בסחצות הקרקעות. שנאמרו כחל ארץ זו ע"י הארץ הרוסית ויהודים במשך השנה של 60 שנה בערך. פעולתה זו של הק"ק נחתה לפני התחייבות העברית אזורים חדשים וחשובים.

גם ביתר חלקי הארץ — בעמק הירדן, בשרון, בשפלת יהודה (ביתור על בגל הנגב), בעמק יזרעאל ובשומרון — נאלה הק"ק במשך השנה שטחים חשובים, במס ליסוד ישובים חדשים, מהם לחימים והרחבתם של הישובים הקיימים וזים ליצירת חילות מסיירות בין גישים שונים של התחייבות העברית, כך התקרב עמק יזרעאל למחשבות הגליל התחתון מזה ולמחשבות השומרון והשרון מזה.

התחייבות על אדמת האום במשך השנה נוסדו על אדמת הקרקע 12 יישובים חקלאיים חדשים: 8 בגליל

ועדה מרכזית לפיתוח התעשייה החימית בארץ

בארץ ובחו"ל, ביתור ע"י השתמשות בכתביעת מסעיו המופיע בארץ: (ב) עיבוד תכניות ובדיקתן הנותנת בשביל המלחמה למסחר ותעשייה של המוסדות בשאלות האקטואליות הקשורות בהתחלת הייצור בשטחים הנדרשים; (ג) קשר מתמיד בין המוסדות המדעיים לבין התעשייה בשאלות המסחריות

כי בחוגי תדירות, שבו נגזר מחברי ועד, בירור את הירידה לשמיעת זאת תורמת חברי לבין ההתחדדות, ושהו מעניין עיר יותר צעת ההתחדדות לעצמם, ולא עושים בתוך כו' וכו'. אותה קטע, מי ומי הקד

המכתי את עברו השנה, אותו עש, המכתי של לטם, בסמועיות כתוב (חוסר) : מעניין ייבכו מחברי ששן, ויני, חד עם המס אשר להבין יום, שבה חוגים, לא לפותח בחפ' חברי הקד' שני יכולתי.

זכירה לחוג לאשר סתם "הבוקר": נמוצה ידי בוקר" הוא האחרון, החסרתרות אחיה כל הנית את קטע הנקרא

חד, תירד, בד על, מס, אותו מס, שאלמים כל ייכות לסד, גליו, ביושוב, חבוקר, לא ש, בתוכנו, את הדבר, בציון לש, עכורים, ובי, צלולים ובי

ע"י הוסנת המלחמה למסחר ותעשייה של המכונות והחודות התקיימה בימים אלה באולם הסוכנות בירושלים, בראשית חו' של חבד, ההנהלה ד"ר א. שמואל, עלית מומחים לשם בירור שאלת החדות, התיאור, החימית והמסחר אצטבטי בארץ, השתתפו נציגיהם של המוסדות המדעיים, התעשייה המסחרית אצטבטי ותחומים, התאחדות בעלי התעשייה וכו'.

14 מ"כ

1 ג"ק
2 8N

תחנת מידע
לתולדות קרית אונו והסביבה
ע"ש קלמן פישר ז"ל
ממיסדי קרית אונו

א ש ר

בית אנו מאשרים:

בשנים 1937 - 1939, כחן רכשה חק.ק.ל. את האדמות
להקמת הישוב "כפר-אונו", נדרשו התושבים הראשונים
להשתתף ברשימת הקרקע. מהסכום של - 30 לירות עבור
דונם של אחד מאחזי שלם - 25 לירות עבור הדונם שקבל
לרשותו.

מבין חברי הוועד שייצג אז את המתיישבים להלן
הסכומים וההחלטות הנכונות:

אדלר זכאי, דה.	מכאל וולך 88,	קרית אונו,
זייד שפאזי "	" 22,	" "
פישר קלמן, "	הפלחה 6,	" "
טידלר כרנד, וולך	38,	" "

5.12.1974

הערה:

בידי אנו יסודות לא מוצא, את נכס?
את נכס? 300?
גא.ח.מ.
22.9.14

AY 61N
1 92
2 8N

מכילתא דרבי יוחנן

77

6 בטבים 1937 - 1939, כהן רבקה ח.פ.ל. את האדמות
לחברה הישוב "כפר-אונז", בדרך חסותיים חסותיים
לחברה ברייתם חסותיים. חסותיים של - 30 לידות עבור
דגם כל את חסותיים של - 25 לידות עבור חסותיים חסותיים
לחברה.

[illegible]

145031 - 11-6 172

5.12.1979

14
1
2

ישראל קריקע

תחנת מידע
תולדות קרית אונו והסביבה
ע"ש קלמן פישר ז"ל
המייסדי קרית אונו

כפר אז"ר

16.12.74

א ש ו ר

בזה הנני לאשר שבשנת 1937/39 נרכש שטח קרקע ע"י

קרן הקימת לישראל באזור הנקרא כיום קרית אונו.

אני בשעתו עבדתי במרכז החקלאי ביתד עם החבר הרצפלד ז"ל,
ומר יוסף ויץ ז"ל מקרן הקימת, שהתקשרו אז עם מר פנחס מרגלית
ורכשו את הקרקע.

כל משתכן השתתף בסך - 28 ל"י.

אני מאשר שהחבר קלמן פישר היה בין ראשוני המשתכנים ושלם את

הסך הנ"ל.

הנני לאשר שבשנת 1940 נחנכה השכונה בשם כפר אונו, והחבר קלמן

פישר נכנס לדירתו בשנת 1940.

באבוד רב,
זלמן מסחרי.

מיכל 14 תיק 1, מא 1

הוא הורחב
25.7.2000
הערות

א.3.מ. תיק מא-א.א.ל.5 8734

19.4.37 • וויף זאנצאלי

מאג קראג האנדל מאם 16.2.37 ו"הנני להוציאכם כי דהקאם לקהלכם
אני עומדים להקלע עם פ. מרגליה על קנ"ה סד הדינאים ע"י
הא.א.ל.5 ...

26.4.37 • זאנצאלי וויף

מאג רכילא ה סד בלום.

• תיק כפר אצ"ר k.k.L.5 10083

20.4.38 ז.ק.ק. מאהרצל

הנני שבת הוצאים ע"י כפר אצ"ר.
הנני עומדים אנו ו. ה. קנצאלי בענין השבתה ש"י כפר אצ"ר ואם
מכ מרגליה העביר אכס שמים נוספים דהקאם להקטחלי.

9/33

לתולדות רכישת אדמה לקרית אונו

רכישת האדמה מכפר-ענה וחיריה שעליה עתירה היתה לקום קרית-אנו קשורה בשמו של פנחס מרגלית ז"ל, ובהעלותי אי-אלו פרטים על הפעולה הזאת כימיה, לבקשת ראש המועצה בקרית אונו, אני מתכוון להציב בזה זכר-מעט לאיש הרגול פנחס מרגלית.

ראשיתה של רכישת אדמה בשני הכפרים הנ"ל נעוצה במקום אחר לגמרי, רחוק מהם בהרי ירושלים. וכך היה המעשה. בתחילת שנת 1935 הביא פנחס מרגלית הצעה לקרן הקימת לקנות 3000 דונם אדמה בשני הכפרים בית-מחסיר וסריס, בדרך לירושלים. בפרקי יומני מיום 23.6.35 נזכר הסיור הבאדמה זו בו ביום בהשתתפות אוסישקין ז"ל, מרדכי בן הלל הכהל ז"ל, פ. מרגלית ואנכי, לאמור:

"נסענו לראות את חלקת האדמה בת 3000 דונם בערך, מהכפרים סריס ובית-מחסיר, שפ. מרגלית מציעה לנו. החלקה משתרעת לאורך הכביש ירושלים-תל-אביב בק"מ 19-20, ועלה במעלה ההר עד הדרך המובילה מסריס לבית-מחסיר. הרמות נפלאות במראה וטיב הקרקע משובח, ויש מקום לנקודה ישובית חשובה על אם הדרך ירושלים-תל-אביב. מן הרמות משקיפים על השפלה עד הים. אוסישקין נתרשם מהמקום באופן מצוין, לו אפשר היה להשיג שטח כפול מזה היה אוסישקין מסכים בודאי ליסד פה את "כפר אוסישקין", ודרשים 10 לא"י לדונם, מחיר קצת גבוה, אבל הכביש מצד אחד ועצי הזית המרובים שבתוך השטח גופו הם המייקרים את האדמה, לדעתנו צריך לרכוש את האדמה הזאת".

להלן ביום 7³/₈7³/₈35 רשום:

"היום נחתם חוזה מוקדם עם פ. מרגלית על רכישת אדמת בית מחסיר בשטח של 3000 דונם. המחיר הוא 9,5 לא"י. זמן הפעולה שנה אחת, ובכל זאת לבי נוקפני, שמא לא תתגשם הפעולה. יש להם לחששות על מה שיסתמכו".

לפי החוזה קיבל מרגלית 3000 לא"י כרטי-קדימה לקניה זאת והוא התחיל לפעול: להתקשר בחוזים עם ערבים, בעלי הקרקע. לא היו מפות ולא היו רשומים בטבו, ופ. מרגלית הוטל למרדור, להכין מפות ולסדר רשומים. כל זה לא נעשה במהירות. להיפך, אצ. מכשולים ממכשולים שונים נתגלו בדרכו, ובעיקר, המכשולים מצד המופתי הירושלמי וכת-דילוח, שאיימו על הערבים המוכרים, כי חיייהם בסכנה אם יקיימו את המכירה. חלפה שנה, מרגלית הספיק להשקיע בקניות אלה סכום כפול ויותר מזה שקיבל מהקק"ל. ועדיין היה רחוק ממטרתו. ושוב נקפח שנה. ביום 3.3.37 רשום בפרקי - היומם:

"מרגלית היה אזלי עניני בית-מחסיר אינם זזים, בשוחני כמעט שהקני לא לא תבוצע, ויש צורך לקבל חזרה את הכסף".

ואמנם כעבור שמונה חודשים הוקמה הקה"ל למרגלית על ביטול ההסכם לקניית האדמה בבית מחסיר, ועליו להחזיר את הכסף. מרגלית, למרות שהשקיע בעסקת בית-מחסיר הרבה אלפים לא"י, קיבל עליו את הדין, אולם תחת להחזיר כסף הציע אדמה בשני הכפרים, כפר-ענה וחיריה. הקה"ל הסכימה ומכאן ואילך נפתחת פרשה חדשה, מסובכת ומרגיזה, היא פרשת הרכישה בכפר-ענה, שנמשכה עשר שנים ולא נגמרה אלא עם קום המדינה.

אלפי הדונמים שהיו לשני הכפרים התחלקו בין בעלים ערבים מרובים ולא בחלקות מפורזות ומותחמות כי אם בחלקות משותפות (מושעה) לבעלים שונים, ולפעמים בחלקים קטנים שתפישתם פחותה מעשרה מטר. כפר ענן הצטיין בשותפות זו, שהקשתה על עיבור האדמה בידי בעליה, ועוד יותר על המיקח ומסכרו. פלח שאמר למכור מאדמתו 20 דונם לא יכול היה להפריש חלקה אחת או שתיים אלא לאספם כאית תאנות מעציץ תאנים, מענית בהרבה חלקות ובגושים שונים. ואם לא נעם דבר זה למוכר, קל וחומר לקונה, וקל וחומר שבקל וחומר לקונה יהודי, שהאדמה נדרשה לו לפיתוח חקלאי או עירוני. ובהיותה מפוצלת ומפורזת לא צלחה לו, ובפרט כשחלקה שותפים רבים ושונים, ולפי חוק המושעה, השותפות היא בכל גרגיר ואין החזקה תופסת אלא לפי רצון כל השותפים. מרגלית ידע יפה הקשיים והמכשולים שיעמדו בדרך פעולתו לרכוש מאדמת הכפרים האלה אלף דונם ויותר מפורזים ומותחמים בחטיבה אחת, אך הוא, כנחשון קפץ לתוך אגן מערבולת זו אצ בהשענו על יושר נהגו במשא ומתן עם הערבים וכוח שכנוע, שכל מה שהוא עושה טובתם הוא, אולם גם הוא חש מהר במועקת האשליה. לא דונם אחרי דונם ברכשו כאן כי אם מטרים אחרי מטרים, ולא בשנה אחת הושלמה חלקה גם הקטנה ביותר, כי אם שנים חלפו ונקפו עד שהושלמו חלקות ואז גם הן לא היו מסוכות זו לזו כי אם מפורזות ומרוחקות בין גושים מרוחקים. השתלשלות הרכישה בכפר ענה מודגמת יפה בפרטים של חלקות אחדות שברצוני להביא בזה:

חלקה 72 בגוש 6494 שטח 2.230 דונם, היא נחלקה ל-1000 חלקים בין 8 בעלים.

בספטמבר 1939 נרכשו 162/1000 חלקים השוים ל-361 מטר. בנובמבר 1940 נרכשו עוד

81/1000 חלקים = 180 מטר. בנובמבר 1943 נרכשו 432/1000 = 964 מטר. במשך שנת

1944 ובחמש רכישות נוספו שאר החלקים, שהם 415 מטר; 181 מטר; 60 מטר; 60 מטר

ו-9 מטר ואז הושלמה החלקה.

כלומר: רכישת $2\frac{1}{3}$ דונם נמשכה 5 שנים.

או חלקה 25 בנוס 6497 ששטחה 7.912 דונם. ולהם 10 בעלים. הרכישה הראשונה בשטח של 283 מטר א נעשתה ביולי 1944, והאחרונה בשטח 2.441 דונם בשנת 1949. או חלקה 22 בנוס 6496 ששטחה 9.016 דונם ולהם 12 בעלים. הרכישה הראשונה בשטח של 2.285 דונם נעשתה בספטמבר 1939, והאחרונה בשטח 136 מטר, בפברואר 1946 - שבע שנים.

וכן הלאה וכן הלאה.

כמובן שעם רכישת בעלות על האדמה, החוזה על הקניה, הכנות התעודות הרשימות לרישום בטבו והרישום, לא נסתיימה הפעולה, כי עוד החזקה בידי הערבים מפני המושעה. רק כשנרכשו מאות דונם, הוחל בסו"מ על חילופי, אצא וריכוז וקבלת הקרקע לחזקה על-ידי חרישה וזריעה.

הטיפול בכל אלה היה מיגע עד לידי יאוש. מרגלית לא יכול לעמוד בהתחייבויותיו בנוגע לזמן ואף לא בנוג למחיר. החוזה הראשון נעשה על יסוד של 11 לא"י הדונם אולם מחיר זה לא עמד בעינו זמן רב, הוא האמיר ועלה ובסוף התקופה, לפני סיום המנדט עלה עד 80 לא"י הדונם ויותר. לא פעם נערה הקה"ל במרגלית על הדחיות והאיחורים והפיגורים, וגם הוא עצמו היה לא פעם על סף היאוש. אבל תכונת הסבלנות שקננה בו, נתנה לו אומץ להמשיך ולהתמיד בפעלו עד התגברותו על הסכסולים להביאו לגמר. בעבודתו, עבודת גמלים, במשך שנים-עשרה שנה סוכמו עם סיום המנדט השטחים שנרכשו מאדמת שני הכפרים, כפר עגן וחיריה ב-4146 דונם בהם חטיבות מאוחדות ראויות להתכבד בהן לפעולות התישבות בכפר ובעיר.

קרית אונו שראשיתה המצערה לפני ח"י שנים על חלקות קטנות ושנתה, שגשגה והתרחבה עם התרחבות הרכישות של הקרן הקימת ועתידה הגדול לפנייה, חייבת תודה לאיש רב-הפעלים וישר-המעשה פנחס מרגלית ז"ל. וצר מאד, שלא זכה לחון את חגה של קרית אונו.

יוסף ויץ

ירושלים, כז' בטבת תשי"ח
19.1.58

קרן קימת לישראל

מינהל פיתוח הקרקע

משרד ראשי: בית הקהיל - רחביה, ירושלים, ת.ד. 28, טל. 24663

ירושלים, כח' סיון תשכ"ה
(28.6.65)

מפק/342/חל

עצה מקומית
רית-אונן
הצוידות
נמ סיון תשכ"ה= 29.6.65
18305 סס 10-6
לשכת
עמדת ביום

לכבוד
מר י. רענן
מנהל ארכיון
מועצה מקומית
קרית אונן

א.נ.

בתשובה למכתבך אלינו מיום 23.6.65
הרינו מצ"ב העתק רשימתו של מר י. ויץ
לחולדות רכישת האדמה בשביל קרית אונן.

בכבוד רב,

חנה לור
מזכירה

לוטה: 1